

30.5.2018

Asia: Valtionvarainministeriön lausuntopyyntö

Viite: VM080:00/2017

KESKUSRIKOSPOLIISIN LAUSUNTO OSAKKENOMISTAJIEN OIKEUDET -TYÖRYHMÄN TYÖRYHMÄMUISTIOSTA

Lausunto: Osakkeenomistajien oikeudet -työryhmän työryhmämuistiosta

Työryhmän ehdottamat keskeisimmät muutokset kohdistuvat arvomarkkinalakiin, osakeyhtiölakiin ja sijoituspalvelulakiin. Ehdotetut muutokset perustuvat osakkeenomistajien pitkäaikaiseen vaikuttamisen kannustamisen osalta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston muutosdirektiiviin (EU) 2017/828. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään edistämään osakkeenomistajien pitkäaikaista vaikuttamista yhtiössä, myötävaikuttamaan osakkeenomistajien oikeuksien käyttöä ja lisäämään avoimuutta yhtiöiden ja sijoittajien välillä.

Keskeisimmät ehdotukset:

Osakkeenomistajien tunnistetietojen toimittaminen ja osakkeenomistajan oikeuksien käytön myötävaikuttaminen

Työryhmä ehdottaa, että pörssiyhtiön oikeus saada osakkeenomistajiaan koskevia tietoja sisällytetään arvopaperimarkkinalakiin. Ehdotetun säännöksen nojalla pörssiyhtiöllä olisi oikeus kysyä osakkeita säilyttävältä sijoituspalveluyrityksiltä ja hallintarekisteröinnin hoitajilta osakkeenomistajien tunnistetietoja. Tietojen kerääminen kohdistuisi pörssiyhtiöiden ulkomaalaisomistajiin, sillä kotimaisia sijoittajia koskevat tiedot ovat lähes reaaliaikaisesti saatavilla arvopaperikeskuksessa pidettäviltä osakasluetteloilta. Direktiivin mukaisella tavalla kysely osakkeenomistajista tehtäisiin yhtiöstä lähtevistä tarpeista, jolloin yhtiö vastaisi tietojen keräämisestä aiheutuneista kustannuksista.

Tunnistetietojen toimittamisen tavoitteena on mahdollistaa yhtiön ja osakkeenomistajien välinen suora yhteydenpito säilytysketjun ohi. Erityisesti rajat ylittävissä tilanteissa osakkeenomistajien mahdollisuudet käyttää oikeuksiaan riippuvat säilytysketjun pituudesta.

Suomessa pörssiomistusten julkisuus on yhteiskunnallisesti tärkeä arvo, jonka vaaliminen kytkeytyy käytössä olevaan arvopaperien säilytysjärjestelmään. Suomalaisia sijoittajia koskeva niin sanottu hallintarekisteröntikielto tarkoittaa sitä, että pörssiyhtiöllä on käytössään jatkuvasti ajantasainen osakasluettelo suomalaisista omistajistaan. Esitys ei tuo muutosta suomalaisten sijoittajien yhtiö- tai yleisöjulkisuuteen.

Institutionaaliset sijoittajat, omaisuudenhoitajat ja valtakirjaneuvojat

Direktiivin tavoitteena on vahvistaa omaisuudenhoitajien ja institutionaalisten sijoittajien omistajavai-
kuttamista pörssiyhtiöissä. Työryhmä ehdottaa direktiivin edellyttämällä tavalla, että pörssiosakkeisiin

sijoittavien omaisuudenhoitajien ja institutionaalisten sijoittajien olisi laadittava ja julkistettava omistajaohjauksen periaatteet

Palkitseminen

Työryhmä ehdottaa, että osakeyhtiölaissa säädettäisiin direktiivin edellyttämällä tavalla pörssiyhtiön johdon palkitsemiseen liittyvästä päätöksenteosta. Osakkeenomistajien vaikutusmahdollisuutta palkitsemiskäytäntöihin ehdotetaan vahvistettavaksi siten, että pörssiyhtiöissä päätöksen hallituksen mahdollisen hallintoneuvoston jäsenten sekä toimitusjohtajan palkitsemisesta on perustuttava yhtiökokoukselle esitettyyn palkitsemispolitiikkaan. Osakkeenomistajien palkitsemispolitiikkaa koskeva päätös yhtiökokouksessa olisi neuvoa-antava.

Lähipiiritoimet

Työryhmä ehdottaa, että osakeyhtiölain esteellisyyssääntely korvataan yhtiön päätöksentekoa koskevalla lähipiirisääntelyllä. Uusi sääntely koskisi kaikissa osakeyhtiöissä hallituksen, toimitusjohtajan, hallintoneuvoston ja yhtiökokouksen päätöksentekoa. Erityisen päätösmenettelyn soveltamista edellyttävällä lähipiiritoimella tarkoitettaisiin osakkeenomistajien kannalta olennaista, yhtiön tavanomaisesta toiminnasta poikkeavaa tai muutoin kuin kaupallisin ehdoin lähipiiriläisen kanssa tehtävää tointa. Pörssiyhtiön olennainen lähipiiritoimi olisi lisäksi työryhmän ehdotuksen mukaan julkistettava arvopaperimarkkinalaissa ehdotetulla tavalla viipymättä viimeistään silloin kun lähipiiritoimi toteutetaan.

Säännösten rikkomisen seuraamukset

Arvopaperimarkkinalakiin, sijoituspalvelulakiin sekä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettuun lakiin lisättäisiin direktiivin edellyttämät säännökset direktiivin nojalla annettujen säännösten rikkomisen seuraamuksista. Seuraamukset vastaisivat voimassa olevan lain säännöksiä vastaavan kaltaisten säännösten rikkomuksista.

Finanssimarkkinoita koskeva seuraamusjärjestelmä on Suomessa erityisesti viimeaikaisen EU-oikeuden seurauksena kehittynyt hallinnollisia seuraamuksia painottavaksi. Finanssivalvonnan käytössä olevat hallinnolliset seuraamukset muodostavat seuraamusjärjestelmän perusrungon.

Edellä esitetyn lisäksi Keskusrikospoliisilla ei ole tässä vaiheessa muuta lausuttavaa yllä mainittuun työryhmämuistioon.

Keskusrikospoliisin apulaispäällikkö

Björn Weckström

Rikostarkastaja

Erkki Rossi